

ronika Novoselac te Božo Skoko. Kao što je razvidno, riječ je o našim teolozima, filozofima, povjesničarima, komunikolozima, kroatistima i znanstvenicima koji se bave književnošću te likovnom i glazbenom umjetnošću. U tim priložima pronalazimo naravno mnoge poznate podatke, ali i potpuno nove, do sada nepoznate činjenice. Radovi također nude raznolike poglede na kontekst vremena i okolnosti u kojima je svetac djelovao i mučenički umro. Autori nisu zaboravili istaknuti ni poruke koje njegov životni primjer nosi suvremenomu čovjeku. U knjizi nalazimo do sada nepoznate cjelovite sinteze o sv. Marku Križevčaninu u umjetnostima. Tu su i analize svega učinjenoga u hrvatskoj Crkvi i društvu u svrhu upoznavanja njegova života i mučeničke smrti, a dane su i smjernice za daljnje promicanje njegova štovanja.

Knjigu, uz uredničin uvod — koji je objavljen i na engleskom jeziku te u kojem donosi sintezu dosadašnjega svečeva štovanja, a doznaje se i o nastanku te znanstvene knjige — obogaćuju četiri predgovora: bjelovarsko–križevačkoga biskupa mons. Vjekoslava Huzjaka, varaždinskoga biskupa mons. Bože Radoša, koprivničko–križevačkoga župana Darka Korena i križevačkoga gradonačelnika Marija Rajna.

U dodatku knjige doneseni su izvještaji tjednika Glasa Koncila s predavanja o sv. Marku Križevčaninu Nike Bilića, Ante Gavrića i Jurja Batelje. Slijedi potom osobito vrijedna bogata dvodijelna bibliografija radova o sv. Marku Križevčaninu od 1646. do 2021. godine, koju potpisuju Ćiril Petešić i Suzana Knežević. Studioznomu namjerniku čitanje će olakšati kazalo imena, koje je izradila Danijela Zagorec. Na kraju knjige tiskani su izvadci iz recenzija teologa Željka Tanjića, rektora Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta, i Marija Jareba, znanstvenoga savjetnika u Hrvatskom institutu za povijest.

Ova knjiga opsežne paginacije opremljena je bogatim likovnim priložima te ukusno ukoričena tvrdim uvezom. Objavljena je uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja, Grada Križevaca te ostalih pokrovitelja. Na predstavljanju ovoga kapitalnoga multidisciplinarnoga djela, koje je održano u Križevcima 29. svibnja 2022. godine, Željko Tanjić iznio je ideju da se ono izda i na engleskom jeziku te plasira u najvažnije knjižnice diljem svijeta. Tu bi ideju svakako valjao ozbiljiti.

Ante Belić

Ivan Platovnjak i Tone Svetelj, *Listening and Dialoguing with the World: A Philosophical and Theological–Spiritual Vision*. Ljubljana: University of Ljubljana, 2024.

U nakladi zaklade Sveučilišta u Ljubljani objavljena je monografija *Listening and Dialoguing with the World: A Philosophical and Theological–Spiritual Vision*, koju su napisali Ivan Platovnjak i Tone Svetelj. Monografija se sastoji od 207 stranica te se fokusira na izazove dijaloga sa sekularnim svijetom, koji istovremeno čezne za transcendentnim, ali ga i odbacuje. Djelo je rezultat interdisciplinarnoga pristupa koji kombinira filozofske i teološko–duhovne perspektive kako bi odgovorilo na pitanja koja se tiču današnjega čovjeka: vjernika i nevjernika. Autori istražuju kako suvremeni društveni, politički, kulturni i religijski konteksti oblikuju ljudsko razumijevanje i izazivaju nove načine promišljanja.

Knjiga se sastoji od osam poglavlja, pri čemu svako poglavlje započinje filozofskim okvirom za razmišljanje o određenom izazovu. Nakon filozofskoga okvira, nudi se i kršćanska perspektiva za zadanu problematiku. Tematske cjeline obuhvaćaju rasprave o tišini, slušanju, anateizmu, transhumanizmu, otpornosti, traženju nade te kontempla-

tivnom pristupu svijetu i Bogu. Autori se fokusiraju na potrebu za kritičkim dijalogom, izbjegavajući krajnosti kao što su nekritičko preuzimanje sekularnoga mentaliteta ili potpuna izolacija od njega. Autori naglašavaju važnost ravnoteže između prilagodavanja suvremenomu načinu razmišljanja i očuvanja izvorne kršćanske poruke. Nadalje, knjiga također raspravlja o pitanjima koja proizlaze iz razvoja tehnologije i njezina utjecaja na ljudsko poimanje besmrtnosti. Platovnjak i Svetelj istražuju kako filozofija i kršćanstvo mogu zajedno odgovoriti na ljudsku želju za vječnim životom, što je želja koja je dodatno naglašena u suvremenom društvu usmjerenom na tehnološki napredak. Kroz prizmu kršćanske teologije, autori razmatraju kako kontemplativni stav može ponuditi smislen odgovor na tu želju, ukazujući na to da pravi mir dolazi iz odnosa s Bogom, a ne iz tehnološkoga postignuća.

Jedan od najvažnijih doprinosa ove monografije njezino je istraživanje kontemplacije, koja je često pogrešno shvaćena kao bijeg od stvarnosti ili kao dodatna opcija za one koji žele živjeti “duhovnijim” životom. Platovnjak i Svetelj, u suprotnosti s prevladavajućim mišljenjem, vraćaju kontemplaciju u središte teološkoga i filozofskoga diskursa kao ključan način prisutnosti u svijetu i u Bogu. Prema njima, kontemplacija nije luksuz, nego osnovni način na koji možemo razumjeti stvarnost i pronaći svoje mjesto u njoj. To je način života koji ne iziskuje bijeg od problema svijeta, nego nas poziva da ih promišljamo s dubljim razumijevanjem i suosjećanjem.

Monografija nije samo akademska rasprava o teološkim pitanjima, nego i poziv na dublji dijalog između vjernika i nevjernika. Ona ističe kako svi ljudi, bez obzira na svoja vjerska uvjerenja, dijele zajedničku potragu za smislom i ispunjenjem. Taj univerzalan osjećaj neispunjenosti i težnje za nečim većim

u središtu je ljudske egzistencije, bilo da se izražava kroz religijske ili sekularne pojmove. Knjiga poziva na integrativan pristup, koji nadilazi jednostavno kategoriziranje ljudi kao vjernika ili nevjernika, potičući na razumijevanje i suosjećanje temeljeno na zajedničkoj ljudskoj prirodi. Nadalje, monografija *Listening and Dialoguing with the World* važan je doprinos suvremenomu teološkomu i filozofskomu diskursu, pozivajući na otvoren i poštovanjem ispunjen dijalog, koji je ključan za suočavanje s izazovima našega vremena. Poslije svega, ovaj pronicljiv spis nudi vrijedne uvide za teologe, filozofe, studente i sve one koji traže dublje razumijevanje složenih egzistencijalnih pitanja u kontekstu globaliziranoga i tehnološki naprednoga svijeta. Ovaj rad podsjeća nas na važnost slušanja i kontemplacije, ne kao bijega od stvarnosti, nego kao načina da u potpunosti sudjelujemo u njoj, vođeni mudrošću i suosjećanjem.

Andrija Piskać

Ivica Žižić, *U duhu i istini: Teme iz liturgijske teologije i antropologije*. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 2023.

U nakladi izdavačke kuće Kršćanska sadašnjost iz Zagreba 2023. godine izišlo je djelo hrvatskoga liturgičara i antropologa Ivica Žižića pod naslovom *U duhu i istini: Teme iz liturgijske teologije i antropologije*. Recenzenti su Boris Vulić i Tomislav Čurić. Djelo je podijeljeno na dva dijela: *Filozofsko-teološke studije* i *Teološko-pastoralni ogledi*, a na koncu knjige još su poglavlja: *Vrela*, *Bibliografija*, *Izvori*, *Kazalo imena te Bilješka o autoru*.

Prvi dio knjige *Filozofsko-teološke studije* autor otvara uvodnim promišljanjima pod naslovom *Liturgija kao izazov, poziv i izvor mišljenja*, a struktura je ovoga dijela sljedeća: I. *Obred kao kulturološko i antropološko ishodište*; II.